

ĀIPL: Visā pasaulē uzņēmumu padomes ir normāla prakse

Intervija ar Daci Silavu-Tomsoni, *Raidla Lejiņš & Norcous* vadošo partneri

Ir skaidra motivācija, kāpēc savulaik tika pieņemts lēmums atteikties no padomēm valsts uzņēmumos, taču ir arī skaidrs, ka visā pasaulē padomes ir normāla korporatīvās pārvaldības sistēmas daļa, intervijā biznesa portālam "Nozare.lv" teica Ārvalstu investoru padomes Latvijā (ĀIPL) darba grupas par valsts kapitālsabiedrību konkurētspēju vadītāja, zvērināta advokāte Dace Silava-Tomsone. Viņa gan uzsver, ka padomes locekļi jāizvēlas no profesionāļu datubāzes, lai izvairītos no politizēšanas.

Kādi jautājumi ir ĀIPL uzmanības lokā attiecībā uz valsts kapitāldaļu pārvaldību?

ĀIPL pozīcijas ziņojums "Valsts kapitālsabiedrību konkurētspēja", kas tapis ĀIPL izveidotajā darba grupā, aptver divas jomas. Pirmkārt, tā ir sadaļa par godīgu konkurenci, kas aptver jautājumus par to, kādos gadījumos un uz kādiem noteikumiem valsts var iesaistīties komercdarbībā. Otrkārt, tie ir jautājumi par valsts kapitāldaļu pārvaldību, kas izriet no valsts iesaistīšanās komercdarbībā. Lielā mērā pozīcijas ziņojuma saturs aptver tās pašas tēmas, ko Ekonomikas ministrijas (EM) sagatavotās koncepcijas par publisko personu komercdarbību un valsts kapitāldaļu pārvaldību. Esam priecīgi redzēt, ka Ministru kabinets šīs koncepcijas ir atbalstījis.

Kāds ir ĀIPL redzējums par to, kurās jomās valstij ir jāiesaistās komercdarbībā, bet kuras būtu atdodamas privātajam sektoram?

Darba grupā neesam diskutējuši par konkrētām jomām vai uzņēmumiem, bet pozīcijas ziņojumā esam formulējuši divus kritērijus, pēc kuriem valstij būtu jāvadās, lemjot, vai iesaistīties komercdarbībā. Pirmkārt, tā ir tirgus nepilnība, otrkārt, tie ir stratēģiski mērķi. Tirgus nepilnības situāciju raksturo apstākļi, kad privātais kapitāls un privātā iniciatīva kādu iemeslu dēļ nespēj vai nav komerciāli motivēta ražot preces vai sniegt pakalpojumus, kas ir būtiski sabiedrības vajadzību apmierināšanai. Stratēģiskās intereses ir sarežģītāk definējamas. Kā esam konstatējuši sarunās ar valsts iestāžu pārstāvjiem, izpratne par to, ko saucam par stratēģiskām interesēm, var atšķirties. Piemēram, vai vienkārši peļņas gūšanu vai nepieciešamību nodrošināt iedzīvotājus ar elektroenerģiju varam uzskatīt par stratēģiskām valsts interesēm, kas pamato valsts iesaistīšanos komercdarbībā. Uz šo jautājumu teorētisku atbildi sniegt ir grūti, un ĀIPL darba grupa ziņojumā mudina valdību formulēt, ko Latvijā uzskatīsim par situāciju, kurā pastāv stratēģiskās valsts intereses iesaistīties kāda noteikta veida komercdarbībā. Būtu svarīgi to formulēt valdības līmenī, neatstājot šī jautājuma izlemšanu ministrijām, lai katrā atsevišķā ministrijā formulētā izpratne nebūtu atšķirīga vai motivēta ar politiskām interesēm.

Vai varat vienkārši izskaidrot vai minēt piemērus, kur varētu būt tirgus nepilnības?

Tirgus nepilnības situācijas acīmredzamākās ir tad, ja kāda darbība nevar būt pati sevi uzturoša. Kā tādu var minēt kultūras jomu, kur kultūras iestādēm noteikti vienmēr būs nepieciešams budžeta finansējums. Vienmēr pastāvēs arī privātie spēlētāji, piemēram, privātie teātri, koncertzāles, u.tml., bet nepieciešams arī uzturēt valsts teātrus un citas kultūras iestādes, lai nodrošinātu nacionālās kultūras un identitātes uzturēšanu. Kultūras joma atbilst abiem kritērijiem, jo var teikt, ka tā ir arī stratēģiska vajadzība. Cits tirgus nepilnības piemērs ir dabiskie monopoli - nozares, kurās faktiski

nevar pastāvēt efektīva konkurence, jo, piemēram, noteikta veida infrastruktūru fiziski nav iespējams vai ekonomiski nav pamatoti dublēt. Piemērs varētu būt elektroenerģijas pārvades sistēmas.

Šādam raksturojumam atbilst arī sabiedriskais transports. Vai valstij šajā jomā jāveic uzņēmējdarbība?

Te arī saredzama pārklāšanās starp abiem kritērijiem. Ir iespējams, ka valdība nosaka mērķi - nepieciešams nodrošināt regulāru dzelzceļa satiksmi uz pašu attālāko Latvijas punktu, un iespējams, ka šādas satiksmes nodrošināšana nav komerciāli izdevīga. Tā vienlaikus ir gan situācija, kurā brīvais tirgus bez papildus motivācijas no valsts puses nenodrošinās šo vajadzību, bet, no otras puses, tā ir arī situācija, kur valsts var saredzēt stratēģisku vajadzību. Jautājums, vai efektīvākais veids, kā apmierināt šo konkrēto vajadzību ir izveidot kapitālsabiedrību vai, piemēram, rīkot publiskos iepirkumus par noteiktu transporta pakalpojumu sniegšanu.

Valstij ir daļas lielākā vai mazākā apmērā aptuveni 140 uzņēmumos. Ideja ir daļu šo kapitālsabiedrību pārveidot par aģentūrām vai iestādēm. Kā vērtējat, kurām būtu jātop par iestādēm, bet kuras varētu nodarboties ar komercdarbību valsts vai privātā īpašumā?

Darba grupas uzdevums nebija apspriest konkrētus uzņēmumus, bet gan formulēt pamatprincipus. Ja kādam valsts uzņēmumam ir tikai un vienīgi sociāli mērķi vai deleģēta noteiktu valsts funkciju izpilde, kas turklāt tiek finansēts no valsts budžeta, acīmredzot tam nav jēgas turpināt pastāvēt kapitālsabiedrības formā, tādēļ tas būtu pārveidojams par aģentūru vai cita veida institūciju kopējā valsts struktūrā. Kā kapitālsabiedrībām jāturpina funkcionēt tiem uzņēmumiem, kas patiešām iesaistīti komercdarbībā un ģenerē peļņu.

Viens no jautājumiem, kas ietverts koncepcijās un kas parasti piesaista sabiedrības uzmanību, ir padomju atjaunošanu. Vai tās ir vajadzīgas pārvaldības procesā?

ĀIPL stingri atbalsta padomju atjaunošanu. Piekrītam valdības un EM pasūtītajos pētījumos paustajam viedoklim, ka šobrīd būtu pamats atjaunot padomes tikai lielākajos valsts uzņēmumos.

Stingri atbalstām padomju koncepciju kā tādu, jo uzskatām, ka padomes ir neatņemama normālas korporatīvās pārvaldības struktūras sastāvdaļa lielos uzņēmumos, kuros ir risināmi daudzi un komplikēti jautājumi. Padomes funkcijas ietver stratēģisko darbības virzienu iezīmēšanu, plānu formulēšanu, valdes darbības uzraudzība utt.

Negatīvā pagātnes pieredze ietekmē gan lēmēju, gan sabiedrisko domu, liekot uztvert ideju par padomju atjaunošanu skeptiski. ĀIPL atbalsta padomju atjaunošanu, domājot padomes, kuras nav politiskas. Tām jābūt profesionālām padomēm, kurās jābūt pārstāvētiem neatkarīgiem padomes locekļiem. Padomes locekļiem jābūt kvalificētiem, pieredzējušiem konkrētajā nozarē, spējīgiem dot ieguldījumu, lai kapitālsabiedrības tiktu pārvaldītas pēc iespējas labāk un nestu lielāku finansiālo atdevi.

Skatoties uz valsts uzņēmumiem, vai ir redzams, ka pēdējos gados, strādājot bez padomēm, ir bijušas negatīvas sekas?

Tie nav konkrēti izmērāmi rādītāji, bet, piemēram, Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūta jaunākajā pētījumā, kur analizēta katras Baltijas valsts piecu lielāko uzņēmumu korporatīvās pārvaldības sistēma, viens no secinājumiem bija, ka Latvijā ministrijām - valsts sekretāriem - nav ne administratīvās kapacitātes, ne bieži arī biznesa redzējuma, kas nepieciešams, lai sekmīgi pārraudzītu un virzītu darbību kapitālsabiedrībās. Ziņojumā arī ietverts tēlainis izteikums, ka, likvidējot padomes, faktiski no vanniņas kopā ar ūdeni ir ticis izliets arī bērns. Ir skaidra motivācija,

kāpēc konkrētajos apstākļos tas tika darīts, bet ir arī skaidrs, ka visā pasaulē padomes ir normāla korporatīvās pārvaldības sistēmas daļa, kas ir nepieciešama, un pie tām ir pienācis laiks atgriezties.

Vai patlaban pietiek ar to, ka padomes atjauno lielajiem uzņēmumiem?

Šajā brīdī tas varētu būt pietiekami. Grūti ar pārlicību prognozēt nākotni, jo jāskatās, kā funkcionēs Centralizētā pārvaldības institūcija, cik tā būs veiksmīga, izvēloties valdes locekļus. Ar valsts uzņēmumiem varētu būt līdzīgi kā privātos uzņēmumos - padomes nepieciešamas lieliem uzņēmumiem, kuros lemjami daudzi un sarežģīti jautājumi. Padome vai jebkura cita korporatīva struktūra kā tāda nav pašmērķis, vienmēr jāizvērtē, izejot no uzņēmuma izmēra un vajadzībām.

Vai EM izvirzītie kritēriji - bilances summa pārsniedz trīs miljonus latos, neto apgrozījums pārsniedz 15 miljonus latu, bet darbinieku skaits - 50 cilvēkus - ir piemēram?

Jā.

Tika rosināts noteikt, ka viens cilvēks nevar būt vairāk nekā trīs uzņēmumu padomēs. Vai tas arī nav par daudz vienam cilvēkam?

Tas ir atkarīgs no katra konkrētā cilvēka, viņa pieredzes, kompetences un noslodzes. Vērtējot pēc pasaulē pieņemtiem rādītājiem, nedomāju, ka tas ir pārāk daudz. Viena persona spēj efektīvi strādāt vairākās padomēs. Taču vienmēr ir jāņem vērā konkrētie apstākļi. Piemēram, ja uzņēmums atrodas krīzes situācijā, padomei tā vietā, lai sanāktu reizi ceturksnī vai reizi divos mēnešos, nepieciešams sanākt katru nedēļu un risināt steidzamus stratēģiskus un uzraudzības jautājumus. Var rasties situācija, kad fiziski padomes loceklis vairs nespēj pienācīgi pildīt savus pienākumus vienā vai otrā sabiedrībā.

Būtisks jautājums ir par šo cilvēku atlasīšanu. Kāds mehānisms var nodrošināt, ka viņi tiešām ir profesionāļi, nevis tikai kāda ministra partijas biedri vai paziņas?

Būtu ļoti svarīgi, pirmkārt, veidot valstī centralizētu datubāzi ar informāciju par profesionāļiem, kas ir potenciālie kandidāti gan valdes, gan padomes pozīcijām. Tas palīdzētu izvairīties no situācijām, kad pēkšņi ne no kurienes parādās kandidāts, par kuru nekas īsti nav zināms, kuras kvalifikācija un reputācija iepriekš nav vispusīgi analizēta un pārbaudīta. No otras puses, ir skaidrs, ka situācijas ir dažādas un var rasties nepieciešamība pēc noteiktas nozares speciālistiem. Var tikt identificēts cilvēks, kurš ir kompetents, bet vēl nav iekļauts datubāzē. Tomēr labā prakse būtu šādu datubāzi izveidot un jebkuram kandidātam uz noteiktu amatu tikt vērtētam pēc tiem pašiem, stingri formulētiem principiem, kas piemērojami vērtējot kandidātus iekļaušanai datubāzē. Otrkārt, noteikti vajadzētu veidot komisiju vai citu institūciju, kas ir neatkarīga, nav pakļauta politiskām ietekmēm un kas katrā konkrētā gadījumā izvēlas labākos iespējamus kandidātus noteiktiem amatiem.

Kā būtu jātop šādai datubāzei? Vai nepastāv risks, ka tajā tiek iekļauti ar politiskajām partijām saistīti cilvēki, kuri formāli atbilst prasībām, un atkal padomes kļūst par politiskajām barotavām?

Nekad nevar pilnīgi izslēgt risku, ka labas ieceres realizācijas gaitā tiek izkropļotas. Taču datubāzes izveidošana ļautu sabiedrībai savlaicīgi uzzināt, kas tad ir tie cilvēki, kuri var ieņemt amatus valdēs un padomēs, un savlaicīgi celt pamatotus iebildumus. Var arī apsvērt iespēju likumos formulēt speciālus noteikumus, kādas personas nevar kandidēt uz valdes vai padomes locekļu amatiem. Piemēram, Zviedrijā persona, kas pēdējo trīs gadu laikā ir bijusi valdē vai padomē divos maksātnespējīgos uzņēmumos, nevar zināmu laika periodu pretendēt uz šādu amatu. Noteikti

pastāv vēl citi iemesli, kuru dēļ potenciāls kandidāts var tikt "diskvalificēts". Savā ziņojumā norādījām, ka būtu ieteicams formulēt arī šādus diskvalifikācijas kritērijus.

Vai runa ir tikai par menedžeriem, kas dažādās jomās strādājuši un vadījuši uzņēmumus, vai arī citiem speciālistiem?

Padomēs, pirmkārt, būtu jābūt cilvēkiem ar pieredzi uzņēmumu vadīšanā. Otrkārt, katrai padomei būtu jābūt sabalansētai, lai tajā tiktu pārstāvēti gan nozares speciālisti, gan cilvēki, kuriem ir plašas zināšanas finanšu jomā, jurisprudencē, marketingā vai pārdošanā. Padomes sastāvs ir atkarīgs no katra uzņēmuma un tā īstermiņa un ilgtermiņa mērķiem. Veidojot padomi katrā uzņēmumā, šie mērķi ir jādefinē, piemēram, vai mērķis ir palīdzēt uzņēmumam pārvarēt krīzes situāciju un konsolidēt darbību vai attīstīt darbību jaunos preču vai ģeogrāfiskajos tirgos. Izejot no mērķiem, var būt vajadzīgi dažādi speciālisti. Ideālā gadījumā padomes locekļi ir cilvēki, kas ir bijuši vai pat vēl ir vadībā citos uzņēmumos un spēj dod plašu stratēģisku redzējumu un praktisku pieredzi.

Vai padomēs būtu vieta arī valsts pārstāvjiem, ierēdņiem?

Esam apsprieduši šo jautājumu ar valsts institūciju pārstāvjiem, un nenoliedzami, padomēs varētu būt arī ministriju pārstāvji, kuri atgādinātu par uzņēmumu stratēģiskajiem mērķiem un pārredzētu konkrēto uzņēmumu darbību plašākā nozares kontekstā. Ideāls risinājums būtu jaukts valsts pārstāvju un neatkarīgu padomes locekļu sastāvs, kur neatkarīgo padomes locekļu uzdevums būtu pārliecinoši paust komerciālu redzējumu, neietekmējoties no politiskiem vai resoru interešu aizstāvības apsvērumiem.

Šķiet, ka patlaban valsts pārvaldē kopumā un valsts uzņēmumos trūkst prasības uzņemties atbildību. Amatpersonas kaut ko "sastrādā", bet nevis tiek atbrīvotas no amata, bet aizrotētas uz kādu citu amatu. Vai nav vajadzīgs palielināt atbildību arī valsts uzņēmumos?

Tas nav tik daudz jautājums par juridiskā regulējuma nostiprināšanu, cik jautājums par esošā regulējuma efektīvu piemērošanu.

Patlaban Komerclikumā noteiktais regulējums ir pietiekams, lai prasītu arī personīgu finansiālu atbildību no valdes un padomes locekļiem par pieņemtajiem lēmumiem. Likumā "Par valsts un pašvaldību kapitāla daļām un kapitālsabiedrībām" pārvaldības jautājumi ir regulēti mazāk skaidri nekā Komerclikumā, lai gan pašos pamatos arī šajā likumā atbildības principi ir ietverti. Uzskatām, ka arī uz valsts kapitālsabiedrību valdes un padomes

locekļiem pilnā mērā būtu attiecināmi tie paši stingrie noteikumi, kas uz privāto kapitālsabiedrību valdes un padomes locekļiem.

Komerclikuma klasiskais formulējums par to, ka valdes vai padomes loceklim ir jādarbojas kā krietnam un rūpīgam saimniekam, izsaka visu. Diemžēl Latvijā nav tradīcijas prasīt stingru atbildību no valdes un padomes locekļiem pat privātos uzņēmumos. Taču būtu tikai normāli prasīt personīgu finansiālu atbildību par nekompetentiem, nepārdomātiem lēmumiem, situācijām, kur sabiedrībām nodarīti zaudējumi.

Atbildības kontekstā svarīgs ir arī jautājums par adekvāta atalgojuma maksāšanu valdes un padomes locekļiem. Cik tieši lielai jābūt šai atlīdzībai un vai tai jābūt atbilstoši privātajā sektorā maksājamajai atlīdzībai vai nedaudz mazākai, ir apspriežams jautājums, taču atlīdzībai jābūt adekvātai. Tāpat nepieciešams valdes un padomes locekļiem nodrošināt regulāras apmācības un sekot, lai viņi būtu zinoši un izglītoti pārvaldes jautājumos. Ja tiek nodrošināts adekvāts atalgojums un apmācības, ir pilnīgs pamats no pārvaldes institūciju locekļiem prasīt pilnu atbildību.

Minējāt nepieciešamību maksāt adekvātu kompensāciju. Vai uzskatāt, ka vienotā atalgojuma sistēma, kas patlaban nosaka griestus daļai valsts uzņēmumu vadītāju, būtu jāmaina?

Noteikti. Ja valsts vēlas pārvaldīt savus uzņēmumus saskaņā ar normāliem korporatīvās pārvaldības principiem un gūt maksimālu finansiālu labumu, tad skaidrs, ka šis darbs ir jāuztic profesionāliem menedžeriem, un nav iemesla domāt, ka viņi varētu būt ieinteresēti darīt darbu, nesāņemot par to adekvātu atalgojumu. Valdes un padomes locekļu pienākumu pildīšana nevar būt brīvprātīga neapmaksāta darba uzņemšanās vai darbs par simbolisku atlīdzību.

Neadekvāts atalgojums rada riskus, ka netiek atrasti pietiekami kompetenti pārvaldes institūciju locekļi vai motivāciju nelikumīgām darbībām.

Vai visi uzņēmumi, neatkarīgi no tā, cik daļas valstij pieder un ar ko tie nodarbojas, būtu mērāmi pēc vienādas mērauklas? Piemēram, "Latvenergo" ir valstij piederošs uzņēmums, kur algai ir ierobežojumi, bet "airBaltic", kas tagad arī pieder valstij, atalgojuma līmenis ievērojami atšķiras.

Domājam, ka atalgojuma līmenis nebūtu nosakāms mehāniski. Vispirms, būtu jāskatās, kāds ir atalgojuma līmenis konkrētajā nozarē. Kādā no EM izstrādātās koncepcijas variantiem bija ierosinājums mērīt atalgojuma līmeni, vadoties no statistikas datiem. Jautājums, vai statistikas dati ir īstais avots. Iespējams, jāizmanto informācija no personāla vadības firmām, kurām tā varētu būt detalizētāka, precīzāka, atspoguļojot vispārējo līmeni konkrētā nozarē. ĀIPL ieskatā ir būtiski, lai ikvienai valsts kapitālsabiedrībai tiktu noteikti darbības mērķi - gan finansiālie, gan stratēģiskie -, vadības atlīdzību padarot atkarīgu no mērķu sasniegšanas. Atalgojumam būtu jā sastāv no fiksētās un mainīgās daļas, kas ir atkarīga no mērķu sasniegšanas. Tad dabiski veidotos dažādi atalgojuma līmeņi dažādos uzņēmumos. Taču atalgojuma apmēram nevajadzētu būt atkarīgam no tā, cik lieli ir uzņēmuma aktīvi.

Kā vērtējama ideja veidot centralizēto pārvaldītāju?

Ļoti pozitīvi. Centralizētās pārvaldības institūcijas uzraudzībā būtu tie uzņēmumi, kas darbojas tirgus apstākļos un kuru mērķis ir peļņas gūšana, savukārt nozares ministrijas pārvaldītu uzņēmumus, kuriem ir nozares politikas mērķi un nepieciešama valsts dotācija.

Cik lietderīgi ir veidot jaunu institūciju?

Pirmkārt, jaunas institūcijas izveide nav pašmērķis, bet līdzeklis, lai panāktu uz jauniem principiem balstītas profesionālas pārvaldības institūcijas izveidi. Institūcijā jāieceļ profesionāļi, kuri būtu neatkarīgi savu lēmumu pieņemšanā un kompetenti visos pārvaldības jautājumos. Centralizētajai pārvaldības institūcijai būtu jādarbojas kā buferim starp politisko ietekmi un komercdarbību, nodrošinot, ka netiek pieņemti politiski lēmumi, realizējot politiskos mērķus, pasmeļot no valsts kapitālsabiedrību līdzekļiem.

Kā būtu jāizvēlas darbinieki šai institūcijai? Vai arī no datubāzes?

Noteikti jāpiesaista neatkarīgi konsultanti, un, iespējams, jārīko konkursi. Ir ļoti svarīgi nodrošināt, lai Centralizētās pārvaldības institūcijas darbinieki ir labākie un kompetentākie tirgū pieejamie speciālisti, kas nav pakļauti politiskām ietekmēm.

Vai Latvijā varētu atrasties speciālists, kas varētu vadīt šo institūciju?

Domāju, ka kompetences ziņā noteikti. Jautājums, vai šāda līmeņa speciālisti būs ieinteresēti pretendēt kļūt par institūcijas vadītājiem un darbiniekiem.

ĀIPL atbalsta grozījumus likumā, saskaņā ar kuriem padomju locekļi netiktu uzskatīti par valsts amatpersonām. Tas ir viens no faktoriem, kas var atbaidīt labus kandidātus, kuri varētu dot nozīmīgu pienesumu valsts uzņēmumiem, jo profesionāļi no privātās jomas nav motivēti kļūt par valsts ierēdņiem un pakļauties daudziem un dažādiem ierobežojumiem. Šāds statuss arī nebūtu nepieciešams padomes locekļu gadījumā.

Vai neuzskatāt, ka padomes un Centrālās pārvaldības institūcijas funkcijas varētu pārklāties?

ĀIPL redzējums ir tāds, ka institūcija lielā mērā pildītu kopsapulces funkcijas. Ir jautājumi, kurus tā pati nevarētu izlemt, piemēram, par to, vai vispār turpināt būt dalībniekam kādā kapitālsabiedrībā vai pārdot daļas. Tiem uzņēmumiem, kuriem nav padomes, institūcijas funkcijas varētu būt līdzīgas kā kopsapulcei privātās SIA.

Vai šādas institūcijas darbojas arī citās valstīs?

Katrā valstī ir dažādi risinājumi. Kā liecina veiktie pētījumi, duālā pārvaldības sistēma ar centralizētu pārvaldes institūciju un limitētu ministriju iesaisti ir ļoti izplatīts veids. Nav daudz valstu, kurās pastāv pilnīga pārvaldes centralizācija. Nav arī empīrisku datu, kas liecinātu, ka pilnīga centralizācija ir būtiski labāka nekā daļēja.

Kāds ir ĀIPL vērtējums par dividendžu izmaksu? EM koncepcijā tiek piedāvāts noteikt minimālo dividendēs izmaksājamo peļņas daļu 25% apmērā no tīrās peļņas.

Mēs uzskatām, ka minimālajam apmēram nevajadzētu tikt noteiktam automātiski. Dividenžu apmērs ir izvērtējams atsevišķi katrā konkrētajā gadījumā, izejot gan no loģiskas valsts nepieciešamības un vēlmes gūt peļņu no saviem uzņēmumiem, gan no attiecīgā uzņēmuma īstermiņa un ilgtermiņa stratēģiskajiem mērķiem, nodrošināt pietiekamus līdzekļus, ko ieguldīt attīstībā. Jāvīrās prom no budžeta lāpīšanas prakses, kur valsts kapitālsabiedrības bija ērts avots papildus finansējuma rašanai.

Kādus principus ĀIPL ieteiktu turpmāk ievērot, kas nav līdz šim ievēroti?

Darba grupa daudz diskutējusi un pozīcijas ziņojumā norādījusi, ka ir ārkārtīgi svarīgi palielināt caurskatāmību, atklātību valsts kapitālsabiedrībā. Turklāt tas ir sasniedzams ar diezgan vienkāršiem līdzekļiem, piemēram, ceturkšņu, gada pārskatu publiskošana, lai tie būtu viegli un ātri pieejami. Nozīmīga ir arī citas informācijas publiskošana, piemēram, par valdes, padomes locekļu pieredzi, kvalifikāciju. Pārvaldes caurredzamība jau pati par sevi ir zināma garantija tam, ka uzlabosies procesi un rezultāti.

Valsts uzņēmumiem ir iespēja rādīt pozitīvu piemēru un vilkt līdzī arī privāto sektoru, kaut vai ieviešot labo praksi ziņot par korporatīvās pārvaldības jautājumiem.

Cik lielā mērā līdz šim valdība ir ņēmusi vērā ĀIPL ieteikumus?

Kopumā ĀIPL ir gandarīta par to, ka tiek uzklausi un tās viedokļi tiek ņemti vērā. Padome ir kļuvusi par vienu no valdības sadarbības partneriem, ar kuru tiek diskutēti ierosinājumi un ir jūtama interese ņemt vērā šos ieteikumus.

Informācijai

Ārvalstu investoru padome Latvijā (ĀIPL) ir sabiedriska organizācija, kurā apvienojušās lielākās ārvalstu firmas, kas veikušas nozīmīgas tiešās investīcijas Latvijā, kā arī desmit ārvalstu tirdzniecības kameras Latvijā. ĀIPL meklē un iesaka risinājumus, lai sadarbībā ar Latvijas valdību uzlabotu un attīstītu uzņēmējdarbības un investīciju vidi valstī.

Saskaņā ar investoru izvirzītajiem prioritārajiem jautājumiem konkrētus priekšlikumus izstrādā darba grupas, kuru sastāvā darbojas investoru uzņēmumu un ārvalstu tirdzniecības kameru pārstāvji.

Ar saviem ziņojumiem, kas aptver arī makroekonomikas un nodokļu politiku, tiesu sistēmas efektivitāti, maksātspējas procesa uzlabošanu, atjaunojamo enerģiju, ĀIPL Latvijas premjeru Valdi Dombrovski (V) iepazīstinās ikgadējās tikšanās laikā 1.jūnijā.

Zvērināta advokāte, "Raidla Lejins & Norcous" vadošā partnere Dace Silava-Tomsone vadīja darba grupu par valsts kapitālsabiedrību konkurētspēju. Viņai ir vairāk nekā 20 gadu praktiskā pieredze korporatīvo tiesību jautājumu risināšanā, pārstāvot daudzus vietējos un ārvalstu uzņēmumus. Silava-Tomsone ir arī Tieslietu ministrijas Pastāvīgās darba grupas Komerclikuma grozījumu izstrādei locekle un Rīgas Juridiskās augstskolas lektore korporatīvās pārvaldības jautājumos. Viņa ir ieguvusi tiesību bakalaura un maģistra grādus Latvijas Universitātē un tiesību maģistra grādu Marshall-Wythe School of Law, ASV.

- © Bez aģentūras LETA rakstiskas piekrišanas aizliegts šīs ziņas tekstu jebkādā veidā un apjomā pārpublicēt vai citādi izmantot masu saziņas līdzekļos vai interneta vietnēs. Pārkāpumu gadījumos tiesvedība norit atbilstoši Latvijas likumiem.